

cumhuriyet ilahiyat dergisi 20, sy. 1 (Haziran 2016): 577-578

cumhuriyet theology journal 20, no. 1 (June 2016): 577-578

✽ Doktora Tez Özetleri / Ph.D. Dissertation Abstracts ✽

Kaya, Emrah. “A Comparative Study: Epistemology and Theology of Ibn al-‘Arabî and Ibn Taymiyya”. Doktora tezi, Nottingham Üniversitesi, İngiltere, 2016.

Kaya, Emrah. “A Comparative Study: Epistemology and Theology of Ibn al-‘Arabî and Ibn Taymiyya.” Ph.D. Dissertation, University of Nottingham, the UK, 2016.

Emrah KAYA*

ÖZ

“İbnü'l-Arabî ve İbn Teymiyye'nin Epistemoloji ve Teolojisine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Çalışma” başlıklı bu tez, Sûfi kuramcı İbnü'l-Arabî ve en tartışmalı Müslüman âlimlerden birisi olan İbn Teymiyye'nin bilgi felsefesini ve teolojisini karşılaştırmalı olarak incelemektedir. Alan çalışması yapanlar tarafından uzunca bir dönem bu iki önemli ve etkili figürün farklılıkları vurgulanmış olmasına rağmen bu tezin amacı bu iki düşünürün arasında bulunabilecek potansiyel benzerliklere odaklanmaktır. Bu çalışma, başlangıç olarak İbnü'l-Arabî ve İbn Teymiyye'nin dinî bilgi elde etmede vahyi, insan aklını ve ilhamı temel epistemolojik araçlar olarak gördüğünü belirtmektedir. Buna karşın, onlar bu epistemolojik araçlara değer atfetmede farklılık gösterirler. İbnü'l-Arabî ve İbn Teymiyye vahyi epistemolojik hiyerarşilerinde en üste yerleştirirken, birincisi ilhamı-keşfi aklın üstünde tutmayı, ikincisi ise insan aklını ilhamın üstünde tutmayı tercih etmiştir.

Bu çalışmamızda ele alınan bir diğer ana konu da teolojik bir mesele olan ilahî isim ve sıfatlardır. Diğer birçok teolojik mesele ile ilişkili olan bu konuya hem İbnü'l-Arabî hem de İbn Teymiyye dikkate değer bir şekilde önem vermişlerdir. Tüm önemli farklılıklarına rağmen nasıl ki epistemoloji meselesindeki tutumlarında benzer yaklaşımlar, düşünceler ve yorumlar görülebiliyorsa aynı şekilde teolojik pozisyonlarında da benzerlikleri görmek mümkündür. Bu benzerliği bulmanın yegâne yolu ise İbnü'l-Arabî'nin düşünce ve ifadelerinde var olan çift yönlülüğün akılda tutulmasıdır.

* Dr., Nottingham Üniversitesi, Teoloji ve Dinî Çalışmalar Bölümü.
Dr., University of Nottingham, Department of Theology and Religious Studies.
Nottingham/United Kingdom (atxek3@nottingham.ac.uk).

<http://dx.doi.org/10.18505/cuifd.11050>

Kısacası, bu tezin elde ettiği asıl bulgu İbnü'l-Arabî ve İbn Taymiyye'nin epistemolojilerinde ve teolojilerinde alanda çalışma yapanların düşündüklerinden daha fazla benzerliklerin olduğudur. Farklı sıralama yapılsa dahi bilgiyi aynı epistemolojik araçlardan elde ettiklerini görmekteyiz. Aynı zamanda farklı terimler ve ifade tarzlarıyla ortaya konulmuş olsa da ilahî isim ve sıfatlar, yaratma, ilahî irade ve Allah'ın münezzeh oluşu gibi teolojik meselelerde benzer bir pozisyon aldıkları de görülecektir.

ANAHTAR KELİMELER: Epistemoloji, Teoloji, İbnü'l-Arabî, İbn Taymiyye, Benzerlik.

ABSTRACT

This thesis explores the epistemology and theology of a Sufi theorist Ibn al-ʿ Arabî (d. 1240) and one of the most controversial Muslim scholars Ibn Taymiyya (d. 1328) comparatively. Although scholars have long emphasized the differences between these two influential and significant figures, the purpose of this thesis is to focus on their potential similarities. The present work at the outset shows that both Ibn al-ʿ Arabî and Ibn Taymiyya regard revelation, the human intellect, and inspiration – unveiling (*ilhām – kashf*) to be the main epistemological means for acquiring religious knowledge. However, they differ over the relative value of these means or tools. Both Ibn al-ʿ Arabî and Ibn Taymiyya place revelation at the top of the hierarchy, but after that Ibn al-ʿ Arabî places inspiration – unveiling ahead of reason while Ibn Taymiyya reverses the order.

The other main subject elaborated in this thesis is the theological issue of the divine names and attributes. This subject is connected to many other theological problems, and both Ibn al-ʿ Arabî and Ibn Taymiyya pay considerable attention to it. Just as many similar approaches, ideas, and interpretations may be seen concerning their epistemological stances, it is possible to see similarities in their theological positions although there are crucial distinctions as well. The unique way of finding out this similarity is to keep in mind the existence of the duality found in the thought and expression of Ibn al-ʿ Arabî.

Briefly, the main finding of the thesis is that Ibn al-ʿ Arabî and Ibn Taymiyya are more similar in their epistemologies and theologies than many scholars have thought. They are benefitting from the same epistemological means while putting them in different order. Also, they share similar theological points concerning the divine names and attributes, creation, the divine will, and the incomparability of God while expressing them through different conceptions and styles.

KEYWORDS: Epistemology, Theology, Ibn al-ʿ Arabî, Ibn Taymiyya, Similarity.